

Список використаних джерел

1. Величкін В. О., Гордієнко В. О., Тимошенко М. В. Банківське кредитування: монографія. Дніпро: Університет митної справи та фінансів. Акцент ПП, 2017. 168 с.
2. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану: Закон України від 15. 03. 2022 р. № 2120-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2120-20#Text>
3. Про деякі питання діяльності банків України та банківських груп: Постанова Правління Національного банку України від 25.03. 2022 р. №23. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0023500-22#Text>
4. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#n4931>

Науковий керівник: к. ю. н., доцент Берназ-Лукавецька О. М.

Мельник Вікторія Сергіївна

студентка 1-го курсу магістратури

факультету цивільної та господарської юстиції

Національного університету «Одеська юридична академія»

ОБМЕЖЕННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ У ЗВ'ЯЗКУ З ВВЕДЕННЯМ ВОЄННОГО СТАНУ

Права та свободи людини у сучасному світі мають величезне значення, їх забезпечення лягає на плечі держави, громадянином якої є та чи інша особа. Дійсне забезпечення прав людини є одним з найважливіших завдань України. Проте трапляються ситуації, коли для забезпечення цілісності держави та безпеки усіх громадян необхідно обмежувати права людини. Оскільки станом на зараз наша держава перебуває у воєнному стані, згідно з Указом Президента України 341/2022 з 25 травня 2022 р. строком на 90 днів, дане питання, яке полягає в обмеженні прав людини є доволі актуальним [1]

Загалом, суть обмеження права людини полягає в суттєвому звуженні обсягу прав людини, а також у тому, що виникають певні чинники, які унеможливають реалізацію індивідом його прав та свобод [2]. У Конституції України, а саме в ст. 64, зазначено, що права та свободи людини не можуть обмежуватися крім випадків, які передбачені

Основним Законом. У разі надзвичайного або воєнного стану можуть застосовуватися обмеження до прав людини, але з обов'язковим зазначенням строку дії цих обмежень. Тільки в даних двох випадках обмеження є правомірними.

Проте необхідно зазначити, що не всі права людини у таких випадках піддаються обмеженням. Мова йде лише про ст. 24, 25, 27, 28, 29, 40, 47, 51, 52, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63 Основного закону України [3].

Відповідно до статті 1 Закону України від 12 травня 2015 року № 389-VIII «Про правовий режим воєнного стану» воєнний стан – це особливий правовий режим, що вводиться в Україні або в окремих її місцевостях у разі збройної агресії чи загрози нападу, небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності та передбачає, зокрема, тимчасове, зумовлене загрозою, обмеження конституційних прав і свобод людини та громадянина та прав і законних інтересів юридичних осіб із зазначенням строку дії цих обмежень [4]. Одночасно з цим, необхідно відзначити, що мова йде не про всі права, а лише про певний ряд, обмеження яких допоможе забезпечити «життєдіяльність держави», а отже і безпеку громадян навіть в таких екстремальних умовах.

Попри те, що в Україні уже мають певний досвід у запровадженні воєнного стану існує ряд проблем при яких обмеження прав людини виходять за рамки забезпечення державної цілісності України.

Існує вираз: «кому війна, а кому – мати рідна». Події, які відбуваються зараз в Україні спонукають певних людей до шахрайства, грабунку та зловживання службовим становищем. Так, наприклад, у справі № 727/2022/16-к Шевченківським судом м. Чернівці було визнано винним начальника управління доходів і зборів з фізичних осіб у м. Чернівцях, за зловживання владою або службовим становищем, через те що особа завдала шкоди інтересам ФОП, який займався гуманітарною допомогою особам, які перебували на сході України [4].

Тобто, обмеження прав людини на час воєнного стану є важливим інструментом для забезпечення порядку та підтримання законності на території держави. Проте необхідне також створення певних інструментів, які б забезпечували контроль та нагляд за тим, як саме звужують права та чи не йде мова про перевищення необхідних обмежень.

Необхідно зазначити, що навіть на час воєнного стану не можуть бути обмежені базові права людини, такі як право на життя, судовий захист, повагу до честі та гідності і так далі. Це означає, що введення воєнного стану не є підставою для проведення тортур, жорстокого поводження та публічного приниження осіб.

Дуже важливим є те, що обмежень прав людини в Україні відбувається не на основі закону, а на підставі рішення суду, так, наприклад згідно з ч. 4 ст. 37 Основного закону заборона діяльності об'єднань громадян здійснюється лише в судовому порядку. У ч. 2ст. 39 зазначено, що обмеження щодо реалізації права збиратися мирно і проводити мітинги чи збори може встановлюватися судом.

Отже, зробимо висновок, що обмеження прав людини у зв'язку з введенням воєнного стану є необхідним інструментом для збереження цілісності та незалежності нашої держави. Проте, необхідно створити інструменти, які б допомогли наглядати за звуженням прав та застосовувати його лише тоді, коли воно буде дійсно необхідне та діяти на користь держави України, а не конкретних осіб.

Список використаних джерел

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення 28.05.2022).
2. Про продовження строку дії воєнного стану в Україні: Указ Президента України від 17.05.2022 р. №341/2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/341/2022#Text> (дата звернення 28.05.2022).
3. Аналіз стану здійснення судочинства в 2017 році (за даними судової статистики). URL: <https://zakononline.com.ua/court-decisions/show/66877851> (дата звернення 28.05.2022).
4. Васечко Л. Обмеження прав людини в умовах глобалізації: проблеми теорії і практики. *Юридична Україна*. 2013. № 1. С. 4–8

Науковий керівник: к.ю.н., доцент Гоголо Р. Ф.